

SPIS TREŚCI

Podziękowania / 9

Wstęp / 13

Rozdział 1: **Ucieczka i wypędzenie: od literatury „pierwszego pokolenia” po „literaturę wnuków”** / 23

1. „Literatura o ojcach” / 25

2. „Powieść rodzinna” a „literatura wnuków” / 28

3. Między „literaturą o ojcach” a „literaturą wnuków” / 36

4. Literatura „pierwszego pokolenia” / 39

5. Narracja o niemieckich ofiarach po roku 2000 – przełamane tabu? / 45

Rozdział 2: **„Minione nie jest martwe; wcale nawet nie przeminęło”. „Literatura wnuków” w kontekście wybranych współczesnych teorii pamięci i tożsamości** 65

1. Współczesne badania nad pamięcią / 65

2. Pamięć a tożsamość / 77

3. „Ucieczka i wypędzenie” jako niemieckie miejsce pamięci / 83

4. Pamięć i tożsamość a literatura / 92

5. Powieść o tożsamości (Identitätsroman) a wybrane „powieści wnuków” / 97

6. Powieść o formowaniu (Bildungsroman) a powieść o rozwoju (Entwicklungsroman) / 99

7. „Literatura wnuków” w kontekście dyskursu imagologicznego / 106

Podsumowanie / 108

Rozdział 3: **Wokół utraconego Heimatu dziadków. Biografie autorów a ich powieści** / 111

1. Sabrina Janesch a „Góry Kocie” (2010) / 113

2. Petra Reski a „Daleki kraj” (2002) / 119

3. Tanja Dückers a „Ciała niebieskie” (2003) / 123

4. Olaf Müller a „Śląska pogoda” (2003) / 128

Rozdział 4: **W poszukiwaniu własnej tożsamości (Janesch, Reski, Dückers, Müller)** / 133

1. „Nigdy w życiu nie dać się obciążyć żadnym HEIMATEM”. Kryzys tożsamości? 135

2. Na tropie rodzinnych tajemnic: wnuków podróż w przeszłość / 167

2.1. „Wierzyłam mu czy nie?” Rozliczenie z winą dziadków / 167

2.2. Wyprawa wnuków do Heimatu dziadków a pamięć o traumach sprzed lat / 177

2.3. Kryzysy / 192

2.4. Punkt kulminacyjny / 201

3. Etap wewnętrznej harmonii? / 206

4. „Spoglądać na drugą stronę jej własnymi oczyma?” Przestrzeń – czas – tożsamość w „literaturze wnuków” / 213

4.1. Powieściowy utracony Heimat jako arkadia / 215

4.2. Arkadia a Heimat / 222

4.3. „Niemieckich wnuków” kreacja współczesnej polskiej rzeczywistości / 228

4.4. Niemiecko-polskie hetero- i autostereotypy / 238

4.5. Konfrontacja protagonistów z własną „niemieckością” (vs. „polskością”) / 244

Rozdział 5: **Ucieczka i wypędzenie jako międzypokoleniowa trauma: „Siedem skoków z krawędzi świata” Ulrike Draesner (2014)** / 251

1. O Ulrike Draesner i jej powieści / 255

2. Pamięć o doświadczeniach – trauma doświadczona / 263

2.1. Eustachius Grolmann / 263

2.2. Lilly i Hannes Grolmannowie / 268

2.3. Halka Nienaltowska i jej rodzice / 272

3. Doświadczenie pamięci – trauma odziedziczona / 279

3.1. Simone i Borys / 279

3.2. Esther i Jennifer / 293

4. O powieściowych hetero- i autostereotypach / 300

5. Powieść Draesner jako kwintesencja „literatury wnuków”? / 306

Rozdział 6: **„Literatura wnuków” w kontekście dyskursu o niemieckich ofiarach II wojny światowej** / 311

Podsumowanie / 329

Bibliografia / 341

Indeks osób / 363